

Samostudium 1.A

Pozdrav a přání zdraví všem

Zasílám část mluvnice – z těchto dvou listů, které si všímají tří záležitostí, vytvoříte referát. Referát - jako náš nově probíraný útvar - a jeho znaky, jsou na listech, které jsem Vám k domácímu studiu už rozdala. Pokud do svých písemných referátů vložíte i nějakou vámi přidanou hodnotu - cosi odjinud k danému témat – je vaše věc a třeba jistý bonus. Do konce příštího týdne mi referáty na školní adresu pošlete. Cílem je, abyste si poznatky víceméně zapsali a vstřebali jako znalost. Děkuji

- 1 Které nové informace jste objevili v textu? Diskutujte o nich ve dvojici, pak s celou třídou.
- 2 Představte si, že jste písničkáři nějaké primitivní civilizace, a prozradte nám něco o svém písmu. Řekněte, jak se jmenuje, a napište nám v něm nějaký vzkaz. (Ale paní učitelce/panu učiteli jej přeložte do češtiny ☺).
- 3 Pokuste se najít na internetu, v novinách, knize ukázkou textu psaného jiným písmem než latinkou. Přineste ho do třídy a se spolužáky určete jeho druh.
- 4 Porovnejte azbuku s latinkou. Která písmena se shodují? Označují shodná písmena stejné zvuky?
- 5 Napište své jméno a přijmení azbukou.

3. Latinka

První texty psané latinským písmem se na našem území objevily v 10. století. Písmo prošlo několika úpravami, které probíhaly až do středověku. Dnešní podoba námi užívané latinky vznikla na základě tzv. humanistické kurzivy, která se u nás užívala od 16. století. Kromě Čechů píšící latinkou také ostatní západní Slované (Slováci, Poláci a Lužičtí Srbové), přijali ji také Slovinci a Chorvati.

Současná čeština používá latinku, kterou tvoří soubor písemných znaků:

- písmena, tj. znaky pro hlásky včetně diakritických znamének (čárka, tečka, háček, kroužek). Soubor písmen tvoří abecedu, pro češtinu je to 42 písmen, a to 37 domácích a 5 cizích (*f, g, q, x, w*). Jedinou spřežkou v naší abecedě je písmeno *ch*. Nejčastější písmena pro označení samohlásek jsou *a, e, i, o*, pro označení souhlásek pak: *n, s, t, v*.
- slovní znaky, tj. znaky vyjadřující celá slova, např. matematické značky (+, =), číslice (1, 200) atd.
- interpunkční (rozdělovací) znaménka: ., ;, !, „, “, : - - ... ( ), tj. tečka, čárka, středník, otazník, vykřičník, uvozovky, dvojtečka, pomlčka a spojovník, tři tečky, závorka.

V současnosti se užívají dva typy písma: psací a tiskací, každé ve dvou variantách – **velké** (majuskule: A, B, C) a **malé** (minuskule: a, b, c).

Někdy užíváme v textech psaných latinkou i písmen jiných abeced, nejčastěji **řecké**, zvané **alfabeta**, např. α (alfa), β (beta), π (pi).

V určitých situacích se i dnes uplatňují při dorozumívání **piktogramy** (grafické znaky znázorňující sdělení obrazem), např. v dopravě, turistice.

- 1 Napište všechny české grafémy s diakritickými znaménky, a to v podobě psané minuskule. Kolik jich je? Zapište příklady slov, v nichž se grafémy užívají. Které z těchto grafémů mají v češtině nízkou frekvenci?

